

Seat No. : _____

NG-145

November-2025

M.Ed., Sem.-III

A-008 : Educational Studies

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચનાઓ :
- પ્રશ્નો કાળજીપૂર્વક વાંચી, મુદ્દાસર ઉત્તર લખો.
 - અપ્રસ્તુત લખાણ માટે ગુણ કાપવામાં આવશે.
 - બંને વિભાગના ઉત્તરો અલગ-અલગ ઉત્તરવહીમાં લખો.

વિભાગ-I

- નીચેના પ્રશ્નોના 750 શબ્દોમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 20
 - શૈક્ષણિક અભ્યાસનો અર્થ આપી, પ્રકૃતિ અને કાર્યની વિગતવાર ચર્ચા કરો.
 - પરંપરાગત વિદ્યાશાખાઓ અને શૈક્ષણિક અભ્યાસ વચ્ચેનો તફાવત લખો.
 - સંશોધનનો અર્થ આપી, તેની લાક્ષણિકતાઓની વિગતવાર ચર્ચા કરો.
- (A) નીચેના પ્રશ્નોના 125 શબ્દોમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 10
 - શૈક્ષણિક સંશોધનના કોઈપણ ત્રણ પડકારોના ઉકેલોની ચર્ચા કરો.
 - સંશોધનના વિવિધ પ્રકારોની ચર્ચા કરો.
 - વિવેચનના પ્રકારો જણાવી તેમની શૈક્ષણિક અભ્યાસમાં ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 5
 - શૈક્ષણિક પ્રક્રિયાનો સમાજશાસ્ત્રીય વિચાર જણાવો.
 - શૈક્ષણિક અભ્યાસનો ટૂંકમાં અર્થ લખો.
 - પરંપરાગત વિદ્યાશાખાઓ શિક્ષણ અભ્યાસને કેવી રીતે પ્રભાવિત કરે છે ?
 - શૈક્ષણિક સંશોધન શિક્ષણની ગુણવત્તા કેવી રીતે સુધારે છે ?
 - સંશોધન અને શૈક્ષણિક સંશોધન વચ્ચે એક તફાવત જણાવો.

વિભાગ-II

3. નીચેના પ્રશ્નોના 750 શબ્દોમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 20
- (1) નવી શૈક્ષણિક નીતિ 2020ની મુખ્ય વિશેષતાઓ સમજાવો અને તેની અમલવારીના પડકારોની ચર્ચા કરો.
 - (2) NCTEની રચના અને તેના ઉદ્દેશો સ્પષ્ટ કરી, શિક્ષક-પ્રશિક્ષણમાં તેની ભૂમિકા વિશે ચર્ચો.
 - (3) માનવવિકાસમાં શિક્ષણની ગુણવત્તા અને શ્રેષ્ઠતાનું મહત્ત્વ સમજાવો અને તેને પ્રોત્સાહન આપવા માટેના પગલાં જણાવો.
4. (A) નીચેના પ્રશ્નોના 125 શબ્દોમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 10
- (1) મિશ્ર શિક્ષણ (બ્લેન્ડેડ લર્નિંગ)નો અર્થ અને એક ઉદાહરણ આપો.
 - (2) ગૃહશિક્ષણ (હોમ સ્કૂલિંગ)ની સંકલ્પના અને તેના ભારતીય સંદર્ભમાં ઉપયોગનું મૂલ્યાંકન કરો.
 - (3) શિક્ષણમાં LPGનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો અને એક ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 5
- (1) NEP-2020નો મુખ્ય ઉદ્દેશ શું છે ?
 - (2) ઉદારીકરણ એટલે શું ?
 - (3) આંતરરાષ્ટ્રીય સમજની સંકલ્પના લખો.
 - (4) ODLનું પૂરું નામ જણાવો.
 - (5) કોઠારી પંચની એક ભલામણ જણાવો.
-

Seat No. : _____

NG-145

November-2025

M.Ed., Sem.-III

A-008 : Educational Studies

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (i) Read the questions carefully and write the answers to the point.
(ii) Marks will be deducted for irrelevant writing.
(iii) Write the answers for both the sections in separate answer books.

SECTION – I

1. Answer the following questions in **750** words : (Any **two**) **20**
- (1) Explain in detail the nature and function of academic study giving meaning.
 - (2) Write the difference between traditional disciplines and academic study.
 - (3) Explain the meaning of research and discuss its characteristics in detail.
2. (A) Answer the following questions in **125** words : (Any **two**) **10**
- (1) Discuss the solutions of any three challenges of educational research.
 - (2) Discuss the different types of research.
 - (3) State the types of criticism and clarify their role in academic study.
- (B) Answer the following questions in brief : **5**
- (1) State the sociological idea of educational process.
 - (2) Briefly explain the meaning of educational studies.
 - (3) How do traditional disciplines influence educational studies ?
 - (4) How does educational research improve the quality of education ?
 - (5) Explain one difference between research and educational research.

SECTION – II

3. Answer the following questions in **750** words : (Any **two**) **20**
- (1) Explain the salient features of the New Educational Policy 2020 and discuss the challenges of its implementation.
 - (2) Explain the structure and objectives of NCTE and discuss its role in teacher training.
 - (3) Explain the importance of quality and excellence in education in human development and state the steps to promote it.

4. (A) Answer the following questions in **125** words : (Any **two**) **10**
- (1) Give the meaning of blended learning and an example.
 - (2) Evaluate the concept of home schooling and its application in the Indian context.
 - (3) Explain the meaning of LPG in education and explain it with an example.
- (B) Answer the following questions in brief : **5**
- (1) What is the main objective of NEP-2020 ?
 - (2) What is Liberalization ?
 - (3) Write the concept of international understanding.
 - (4) Give the full name of ODL.
 - (5) Give one recommendation of Kothari Pact.
-